

Jméno: Lenka Doležalová

Datum narození: 8.12.1997

Název práce: Třetí bitva u Yper

Třída: oktáva

Škola: Cyrilometodějské gymnázium, základní škola a mateřská škola v Prostějově

Adresa školy: Komenského 17, 796 01 Prostějov

Kontaktní e-mail: svorcikova@cmgpv.cz

Třetí bitva u Yper

Spal jsem asi půl hodiny – a bylo to vydatné půl hodiny. I kdybych byl usnul jen na deset minut, byl bych šťastný. Oči se nám sice zavírají pořád a když si sednete a myslíte na to, uvědomíte si, jak příšerně jste unavení, ale neusnete. Zima a vlhko vám to nedovolí, i kdybyste už uměli nevnímat ten strašný rachot obranné a krycí palby. Sotvaže utichne kulomet napravo, už vám u ucha zní odvetná salva zleva. Je jedno, jestli to jde od nich nebo od nás, je to tu pořád a vy neusnete. A když, tak se vzápětí vzbudíte se strašnou bolestí.

Máme hlad, je nám zima a všechno oblečení na nás už dávno zvlhlo. Nosíme tu s sebou výbavu těžší jak čtyřicet kilo, věčně nám kolem uší létají třísky a slunko jsme taky neviděli od května. Ale spal jsem a to je důležitý. Pro dnešek určitě. A na druhou stranu, koho zajímá, jestli je dnes nebo zítra? Střílet se bude tak jako tak, ve dne, v noci, v šeru, dešti i větru.

Zvedl jsem hlavu a rozhlédl se. Kolem mě proběhlo pár mužů, jeden z nich opatrně vystrčil hlavu a vyhlédl ven. Zahvízdaly náboje a chlapec, pro nebe, vždyť to byl ještě mladý kluk, se zase stáhl pod úroveň zákopů. Podepřel jsem se na loktech a odlepil se od bahnitého svahu, dřevo výztuže mě přestalo tlačit do zad a já si uvědomil, odkud přichází ta bolest, co mě vzbudila. Zakroužil jsem rameny a chtěl se trochu protáhnout, když do mě narazil další z vojáků. Houkl jsem na něj, ani se neohlédl.

„Kam spěcháš? Němci tu budou ještě chvíli, nežeň se tak,“ křikl jsem za ním rozmrzelým hlasem a koukal, kde bych komu sebral jídlo. Nebavilo mě se hádat s výdejnou potravy, měli se mnou nějaký problém a nevěřili mi, že mám právo na plný talíř. Mluvili něco o zásobách a já neměl náladu se s nimi hádat. Pohodil jsem svou nevděčně těžkou puškou, pokradmu přistoupil k dalšímu spícímu vojáku a začal mu prohledávat kapsy. Snad jsem stál příliš v cestě a nebo si na mě ten den někdo nehezky zasedl, zase do mě vrazili pospíchající vojáci.

„Se nepřerazte!“ zamručel jsem, způli našťvaný na ně, způli na spícího, že si ani kus chleba neschoval do kapes.

„Co tam hledáš?“ zastavil se jeden z vojáků a vrátil se ke mně.

„Mám hlad,“ odvětil jsem, ne nepřátelsky, ale taky ne mile.

„Tak ho nech, ten jídlo u sebe mít nebude.“

V hrůze a hanbě jsem odtáhl od mrtvého ruce pryč a radši se otočil na vojáka: „Kam tak o zlomvaz?“

„Ženisti konečně uložili miny pod nepřátelské zákopy a sotva se vrátí, chtějí to detonovat, tak se jdeme podívat. Pojd' taky.“

A tak jsem šel. Jak jsme míjeli další spící, záviděl jsem jim, že na chvíli neví nic o té hrůze, co nás čeká všude kolem. Probíhali jsme vedle raněných a hladovějících vojáků, všichni jsme páchli stejně, vlhkem, plísni a blátem, tak už mi ani nepřišlo na mysl krčit nos.

Konečně jsme doběhli do zákrytu a vykoukli ze zákopů. Dlouho se nic nedělo, až jsem si začínal myslet, že si v našem blátivém pekle někdo udělal ambice a snažil se pozvednout morálku mužstva falešnými nadějemi. Chtěl jsem se převalit a odplazit se

hlouběji do zákopů, když jsem zaslechl tichý halas zleva i zprava a podvědomě nahmatal pušku. Během dvou minut k nám doběhl poddůstojník a nadšeně sdělil, že se vrátili ženisti, abychom se připravili k útoku. Projelo mnou jako blesk nadšení a na chvíli jsem věřil, že by to přece jen k něčemu mohlo být, ale pak mi došlo, že přesně takhle to začínalo už mnohokrát a naše těla pak skončila posetá ranami na dně bažin. To už jsme se ale přesouvali k nejbližšímu dřevěnému chodníčku, který vedl přes bažiny.

Náhle přišel ten rachot. Sedmnáct náloží pod nepřátelskými zákopy se vznítilo a započalo další z velkých masakrů v dějinách. Do vzduchu vylétly třísky dřevěných konstrukcí a rozlámaly torza stromů, které se nad nimi ještě skláněly. Hned jak nám odlehlo v uších jsme zaslechli povel k útoku, vyhrabali jsme se ze zákopů a rozběhli se rozbředlou pustinou k německým liniím. Jak jsme postupovali dál, opadalo z nás nadšení, nikdo nevolal po krvi svých protivníků, jen jsme uspořádaně běželi a doufali, že další rána z nepřátelské salvy nestrefí nás.

„Nemělo být těch náloží devatenáct?“ tázal se kdosi po mé levici, ale nikdo mu neodpověděl, neboť jsme právě doběhli do takové vzdálenosti od zákopů, abychom zaslechli strašlivé úpění a řev zraněných Němců. Nelidský křik smíšený s odvetnou palbou nám trhal uši. Ztuhl jsem na místě a chvíli se nemohl ani pohnout, připadalo mi to jako onehdy v dubnu, když na nás použili yperit. Zabralo jim to jen pár minut to tu zamořit, pak čtvrt hodiny čekali s maskami na hlavě a rozpoutalo se peklo. Naši tam stáli a nevěděli, co to znamená. Ve vteřině se začali dusit, svět jim zčernal před očima, uvnitř je to začalo sžít, jako by jim někdo zapálil vnitřnosti a ten plamen se dral na světlo boží. Já ten křik slyšel z dálky a podobal se tomuhle šílenství, co na nás čekalo padesát metrů před námi.

Ohořelé pahýly stromů doutnaly, kolem se válely přilby, munice a v mlze se usazoval prach a hlína. Nezatížené končetiny zasažených vojáků se vznášely na hladině močálů kolem dřevěných stezek a ve vzduchu bylo cítit škvařící se maso.

Ten den prý umřelo deset tisíc Němců. Snad jedli, spali, mluvili spolu, taktizovali co dál a najednou jim vybuchla země pod nohama a oni byli ve vteřině mrtví, spálení na uhel, roztrhaní explozí... ti šťastnější byli.

Vtrhli jsme do zákopů, rozezněli vlastní zbraně a sledovali, jak se rozčilení muži s popálenými tvářemi staví na odpor, jak vlastními zuby trhají pojistky ručních granátů, jak strhávají bajonety z pušek a vrhají se střemhlav proti nám.

Ani nevím, kdy začalo pršet, postřehl jsem to až když jsme se, obklopeni hustou palbou, vraceli zpět do vlastních zákopů. Běžel jsem střemhlav kolem jednoho vojáka, ten sebou smekl pod úderem do ramene a po mokřém dřevě se svezl do bahna. Ani jsem se nesnažil se pro něj natáhnout, všichni jsme s sebou na zádech nesli padesátikilovou výstroj. Jakmile se dotkl bažiny, byl ztracený.

Nestačil jsem se ohlédnout a utíkal jsem dál, přeje si, aby mě konečně jedna z těch kulek zasáhla do krku nebo do hlavy a já v ten ráz umřel. Nebavilo mě plahočit se sem a tam, jen abych šel zabít pár mužů, kteří v celkovém počtu nic neznamenají, ale kteří se už nevrátí domů a zanechají po sobě v mnoha srdcích smutnou prázdnotu. A co jejich ženy a děti? Ne, nad tímhle jsem nemohl přemýšlet, jsem voják, tady nemůžu myslet na lidi, protože válka není lidská věc.

Praštil jsem s sebou do zákopů, skutálel se do krytu a na malý moment jsem ze srdce zatoužil strhat ze sebe mokré a blátem ušpiněné oblečení a místo něj si obléct teplou košili a kabát. I boty jsem měl rozmáčené a v břiše mi kručelo, ale než se jít hádat o příděly, to si radši nakradu od těch, co se dneska už nevrátí. Přece tu někde musí mít schované zásoby...

Nepočítal jsem dny, snad to byly i týdny, netuším. Noc a den se střídaly jako tanečníci valčíku, míhaly se kolem nás a jen co jsme letmo zaznamenali příchod jednoho, už se zběsile točily ve svém tanci dál a po špičkách se k nám přikradl druhý. Dost dlouho přšelo

a my zas a zas podnikali postupy v mohutných útocích a snažili se dobýt alespoň píd' té země, kterou jsme měli před sebou. Flandry přece nemohly být tak velké, abychom je dobývali celou věčnost. Už jen chvíli, říkal jsem si, a dostaneme se k nim. Proskočíme jejich zákopy, zdemolujeme jejich posádku, kryty vyrabujeme a všechno to srovnáme se zemí a půjdeme zase dál.

Pak přestalo pršet a svět se zdál nakloněný mému přání. I přes sucho ale bažiny ne a ne vyschnout, postupovali jsme pomalu. Chvíli jsme stříleli my, chvíli zase oni. Rozmarná štěstěna byla vrtkavější než přízeň mladé dívky, vybírala si nedůvtipně své oběti a smála se jim do tváře, když padali ranění, zmrzačení a utýraní bolestí.

Jak šel čas, začalo mi být líto i nepřátel. Hnili jsme ve stejném blátě, zaživa jsme rozkládali své sny na nejdrobnější nitky a ty pálily ve výhni bezmoci a strachu, až z nich byl popel a ten se rozpustil v nejasném ranním slunci, které na nás shlíželo z nebeské kletby. Měl jsem chuť se všim praštit, ale pak přišla zpráva, že se blížíme k vesnici zvané Passchendaele a že to nebude trvat dlouho, a staneme před jejími branami. Nikdo neřekl, kolik přesně ještě zbývá, ale věděli jsme z hlasu, jakým nám to oznámili, že naše vítězství bude památné. A tak, nabuzeni novou vlnou adrenalinu, jsme se opět vrhli do válečné vřavy, zabíjeli, bodali, stříleli, detonovali, pálili a ve zbylých chvílích se snažili najít si něco k jídlu a tichý suchý koutek pro spánek.

Konečně nastal den, kdy se z rosolovitého terénu opět vyklonilo slunce a přes mrholící déšť nám ukázalo cestu na malý pahorek, za kterým konečně měla být vesnice. Začínal se listopad a my se třásli zimou, když jsme kráčeli pustou planinou ohořelých stromů, vyvracených z kořenů. Míjeli jsme nepřátelské zákopy, zastavili se kousek od nich, kulometčící do nich naházeli granáty a my se skryli před explozí. Když vzduch pročíslly šrapnely a třísky, ze zákopů se ozvalo chroptění a volání o pomoc. Sebrali jsme bajonety, ukončili trápení Němců, obrali je o konzervy a deky a pokračovali dál.

Střílelo se neustále, ale čím déle jsem byl ve válce, tím víc jsem si zvykl se krýt, přebíhat z místa na místo a nehledět dlouho do jednoho koutu, takže mi to přišlo jako pohodové odpoledne, když jsme se drali na vrcholek a kolem uší nám hvízdala rozžhavená munice.

Kolem čtvrté jsme dosáhli kopce, zajistili jsme několik nepřátel a očistili si ruce v několika málo kalužinách, které se v podrostu na kopci skrývaly. Žádná zahnědlá voda páchnoucí bahnem, ale křišťálově čistý déšť držící se v houští. Přestal jsem hlídat obzor a nechal se na chvíli uchvátit kouzlem zelené barvy rostoucí trávy a mechů. Zvykl jsem si na šedou spoušť, ani naše uniformy už nebyly zelené, jen hnědo-šedé, jak na nich zasychalo bláto.

Ozvaly se výstřely, padli jsme k zemi a sami pálili odvetnou salvu. Chtěli jsme mít konečně svůj triumf, tak jsme se snažili ze všech sil vyčistit si cestu až na vrchol.

Po půlhodině palby jsme se stáhli, docházela munice a postup byl nulový. Ale i tak, byli jsme tam a stačilo málo, abychom pohlédli za okraj.

O tři dny později jsme kóty dosáhli. Velitelé dali povel časně zrána, vyhrnuli jsme se po celé frontě a drtícím úderem nasadili Němcům železnou pěst našeho postupu přímo do tváře. Za hodinu a půl už nebylo o čem mluvit, dosáhli jsme Passchendaele.

Uondaný jsem přivlekl nohy k velitelově krytu, zvědavý na plány a další rozkazy. Občas se poštěstilo, když se zrovna vydávalo jídlo, dostat se k tajným dokumentům a pročíst si příkazy ze samotného velitelství. A dnes, zdálo se, byl dobrý den. Z druhé strany se kradl další voják, už jsem ho viděl, byl tenkrát bledý a sápal se po alkoholu.

Oba jsme uhádli záměr druhého, nepřekáželi si a tiše vtrhli do krytu a začali se přehrabovat ve složkách a papírech. Byl tu polní telefon, několik starých spisů a dokonce jsem natrefil i na mapu. Bez většího zájmu jsem ji rozevřel a snažil se najít naši pozici. Dala se vysledovat docela snadno, čekal jsem, že naše fronta bude rozvleklá po délce několika

desítek kilometrů, ale křížky a data mluvily stručně a jasně. Zamrkal jsem a znovu si prohlédl měřítko a vlastní palec.

„Tomu neuvěříš,“ hlesl jsem tiše. Druhý voják se otočil a pohlédl na mapu. V ruce držel láhev alkoholu, kterou si velitel pečlivě schoval a jistě ji užíval jen málokdy.

„Co je to?“

„To jsme my, naše postavení.“

„Hele, tady je ta vesnice,“ broukl voják a upil z lahve. Zamračil jsem se. Ano, bažiny, dřevěné chodníčky, mokřady i Passchendaele tu byly vyznačeny jasně a zřetelně, což mě až rozechvívalo, protože na mapě s jinými rozměry by zaměření nemělo být přesnější než deset kilometrů.

„Bojovali jsme o šest kilometrů,“ vydechl jsem nevěřicně.

„Ale nepovídej, vždyť jsme běhali jak blázni.“

„Šest!“ rozčílil jsem se.

„A za který den?“ brblal voják a přisunul se blíž.

„Den?“ praštil jsem do dřevěného stolu, který pod úderem mé pěsti zapraskal.

„To nebyl den, týden ani měsíc. My jsme tři roky bojovali o šest kilometrů!“

„To není možný. Vždyť by se na takový kousek nevešlo tolik mrtvých. Umřelo nás,“ pokusil se počítat na ruce, evidentně už viděl dvojité. „No moc,“ zabručel. Pokýval jsem hlavou a nepřestával očima proklínat mapu.

„Umřelo nás půl milionu jenom pro ubohých šest kilometrů,“ konstatoval jsem tvrdě.

„Půl milionu?“

„I s Němcema, ale kde už máš rozdíl. Když se rozkládáš, ožírají tě stejní červi a hniješ ve stejný bažině.“

Voják se na chvíli zapřemýšlel.

„V nohách jsme ale měli přes dvě stě mil, to musíš uznat.“

„Ale to jen proto, že jsme neustále běhali sem a tam. Podívej, do Passchendaele to byly dva kilometry bažin a o ty jsme tu válčili čtyři měsíce. Za ty jsme platili krví pěti set tisíc vojáků?“ V rozčilení nad marností všeho toho osudu už mi i yperit přišel rozumný. Někde v Rusku se bojuje o města, o magistrálu, o spoje, řeky, brody a mosty a my tu na tři roky hnieme v zákopech o šíři šesti kilometrů?

Pohlédl jsem vojákovi do očí a jeho nechápavý pohled ve mne vyburcoval touhu skočit někomu po krku, přitlačit mu nůž na ohryzek a mlátit ho tak dlouho, než by mi řekl *proč*.

V slzách jsem vyběhl ven, přeskočil hrazení zákopů a přemýšlel, na kom bych si mohl vybit zlost.

Smažte mé jméno z paměti lidí, v téhle nesmyslné hříčce osudů nechci být zapsán jako jeden z těch, co se jí vědomě účastnili. Snad jsem byl blázen, když jsem odjel bojovat do legií za vlast, za budoucnost... Zarachotila německá palba, v zádech mi zahořela ostrá bolest, smekly se mi nohy, u ucha mi zahvízdaly další kulky, jedna z nich mě strefila do přilby a tím skončil můj boj.

Snad dobře, že to skončilo tehdy a tam. Ironií osudu bylo těch půl milionu životů zapláceno za kraj, který o pět měsíců později už zase patřil Německu. Taková byla povaha bitvy u Yper.